

POSTANOWIENIE

Dnia 20 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Przemysław Kalinowski (przewodniczący)

SSN Krzysztof Cesarz (sprawozdawca)

SSN Roman Sądej

w sprawie A. U.

skazanego z art. 280 § 2 k.k. w zb. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 20 października 2015 r.,

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania prawomocnie

zakończonych wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 21 kwietnia 1999 r.,

zmieniającym wyrok Sądu Wojewódzkiego w G.

z dnia 22 października 1997 r.

postanowił:

**oddalić wniosek, a kosztami sądowymi postępowania o
wznowienie obciążyć skazanego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 kwietnia 1999 r., sygn. akt II AKa .../98, Sąd Apelacyjny utrzymał w mocy co do sprawstwa i winy wyrok Sądu Wojewódzkiego w G. z dnia 22 października 1997 r., sygn. akt IV K .../96, którym A. U. oraz G. K., M. G. i E. T. zostali skazani za to, że w nocy z 24 na 25 lipca 1995 r. w Ż., działając wspólnie i w porozumieniu oraz z innymi nieustalonymi osobami doprowadzili do stanu bezbronności, posługując się bronią palną oraz związując ręce i kneblując taśmą oczy i usta, M. O. i J. K., a następnie po uprzednim rozcięciu krat i przecięciu instalacji alarmowej weszli do wnętrza Banku Spółdzielczego oraz pomieszczeń

Spółdzielni Kółek Rolniczych, gdzie po rozbiciu kasy pancernej zabrali w celu przywłaszczenia pieniądze w kwocie 119 000 złotych oraz dwie sztuki broni palnej P - 64 i dwie sztuki broni gazowej, o łącznej wartości 122 000 złotych na szkodę tego Banku oraz kasetę z pieniędzmi w kwocie 3000 złotych na szkodę Spółdzielni. Za podstawę prawną skazania Sąd odwoławczy przyjął art. 280 § 2 k.k. i 279 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. zaś wymiaru kary 7 lat pozbawienia wolności i 250 stawek dziennych grzywny - przepisy art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i 33 § 2 k.k. z 1997 r.

Postanowieniem z dnia 12 stycznia 2001 r., sygn. akt III KKN .../00. Sąd Najwyższy oddalił kasację min. obrońcy A. U. jako oczywiście bezzasadną.

Natomiast postanowieniem z dnia 1 kwietnia 2003 r., sygn. akt III KO .../02, Sąd Najwyższy oddalił wniosek obrońcy skazanego o wznowienie postępowania.

W dniu 16 czerwca 2015 r. obrońca złożył kolejny wniosek o wznowienie postępowania na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., uchylenie obu wyroków i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Ujawniły się bowiem, zdaniem wnioskodawcy, nowe dowody które w dacie wyrokowania nie były znane Sądowi, w postaci:

a) ustaleń prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 18 listopada 2010 r. w wyroku w sprawie o sygn. akt IV K .../05, w którym stwierdzono, że sprawców było 3 lub 4, podczas gdy ten sam Sąd w sprawie IV K .../96 wskazywał, iż byli jeszcze inni „nieustaleni sprawcy”;

b) badań DNA przeprowadzonych w sprawie IV K .../05, które zaprzeczyły sprawstwu A. U.;

c) zeznań świadków:

– A. Ł. w sprawie IV K .../05 oraz sprawie IV K 1.../01, które były przedmiotem rozpoznania przez Sąd Okręgowy w G.;

– P. O., który uzyskał status świadka koronnego w sprawie IV K .../01 rozpoznawanej przed Sądem Okręgowym w G.,

– E. T., który podczas rozpoznawania sprawy IV K .../05, przyznał się do czynu, za który został skazany w sprawie, a jednocześnie zaprzeczył, że na miejsce zdarzenia jechał z A. U.;

– M. G. w sprawie zawisłej przed Sądem Rejonowym w G. o sygn. akt II K .../11, w której zeznał, że A. U. nie brał udziału w napadzie na bank w Ż.;

– T. M., który w sprawie IV K .../01 stwierdził, że za napad w Ż. jedna osoba została skazana niesłusznie;

d) zmiany metodologii naukowej przeprowadzania badań osmologicznych, co pozwala na stwierdzenie, że przeprowadzone w sprawie IV K .../96 próby osmologiczne były wadliwe, m.in. poprzez zastosowanie folii polietylenowej do zabezpieczania śladów zapachowych; nadto przeprowadzenie drugiej próby odorologicznej w sprawie II Aka .../98, wówczas gdy A. U. przebywał w Zakładzie Karnym w M.

Obrońca wniósł o dopuszczenie dowodów z dokumentów zawartych w w/w aktach i z broszury pt. „Ślady osmologiczne” dołączonej do wniosku.

W pisemnej odpowiedzi na wniosek prokurator Prokuratury Generalnej wniósł o jego oddalenie.

Ustosunkowując się do stanowiska Prokuratury Generalnej obrońca wniósł o przeprowadzenie badania porównawczego DNA A. U. z materiałem dowodowym zebrany w sprawie IV K .../05, z wykorzystaniem współczesnych metod badawczych, nowocześniejszych od zastosowanych w sprawie IV K .../96 oraz o przeprowadzenie ekspertyzy daktyloskopijnej w celu porównania śladów zabezpieczonych w tej sprawie ze śladami linii papilarnych A. U. Obrońca nadto m. in. wywodził, że twierdzenia i wnioski zawarte w tym stanowisku są sprzeczne z ustaleniami Sądu Okręgowego w G. w sprawie IV K .../05, w szczególności jeżeli chodzi o depozycje A. Ł., L. C., R. B., M. G. i Z. D.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie jest zasadny, albowiem nie zachodzi wskazana w nim podstawa do wznowienia postępowania. Wznowienie postępowania jest instytucją wyjątkową, wobec istniejącego domniemania prawidłowości ustaleń i rozstrzygnięć zawartych w prawomocnym wyroku. Zgodnie z art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. podstawą do wznowienia prawomocnie zakończonego postępowania sądowego są ujawnione po wydaniu orzeczenia nowe fakty lub dowody wskazujące m.in. na to, że skazany nie popełnił czynu. Zatem wznowienie postępowania sądowego nie jest uwarunkowane ujawnieniem się po wydaniu wyroku jakichkolwiek nowych faktów lub dowodów

nieznanych przedtem sądowi, czy też zgłoszeniem określonych wątpliwości co do trafności zapadłego rozstrzygnięcia, ale tym, by nowe fakty lub dowody wiarygodnie podważały prawdziwość dokonanych, istotnych ustaleń faktycznych (zob. np. wyrok z 10 października 1995 r., II KO 76/94, OSNKW 1996, nr 1 - 2, poz. 9, czy postanowienie z 24 kwietnia 1996 r., V KO 2/96, OSNKW 1996, nr 7 - 8, poz. 47). Oznacza to, że bezwzględnym warunkiem wznowienia postępowania jest wysokie prawdopodobieństwo wadliwości wyroku skazującego i wydania kolejnego orzeczenia odmiennego od orzeczenia pierwotnego (postanowienie SN z dnia 16 lipca 2014 r., III KO 25/14, LEX nr 1486673).

W niniejszej sprawie żaden z przedstawionych przez obrońcę skazanego dowodów nie wskazuje na to, że skazany nie popełnił przypisanego mu czynu.

Przede wszystkim, nie są dowodem ustalenia wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 18 listopada 2010 r., sygn. akt IV K .../05, w którym Sąd ten uniewinnił A. Ł. i osoby wskazane przez niego, tj. M. M., W. G., T. M., Z. D. i L. C. od zarzutu dokonania napadu na Bank w Ż.

Z zasady samodzielności jurysdykcyjnej sądu określonej w art. 8 § 1 k.p.k., wynika, że sąd karny samodzielnie rozstrzyga wszystkie zagadnienia prawne i faktyczne, jakie wyłoniły się w rozpatrywanej sprawie. Nie wiążą go rozstrzygnięcia sądów, jakie zapadły w innych sprawach karnych, w tym także związanych przedmiotowo i podmiotowo z rozpoznawaną sprawą. Przepis art. 8 § 1 k.p.k. wyklucza uznanie za wiążące ustalenia dokonane w innym procesie. Nieistotne są więc oceny dokonane przez inny sąd, choćby dotyczyły dowodów ze sprawy, o wznowienie której wnioskuje obrońca skazanego.

Sąd w sprawie o wznowienie postępowania nie dokonuje też na nowo oceny zebranych w toku procesu dowodów i poprawności przyjętych w oparciu o nie ustaleń faktycznych będących podstawą prawomocnego wyroku, ani oceny zasadności orzeczenia sądu pierwszej instancji, tak jak to się czyni w ramach kontroli instancyjnej, ale jest uprawniony zbadać tylko, czy ujawniły się nowe fakty lub dowody, wykazujące na znaczne prawdopodobieństwo wadliwości wyroku skazującego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2013 r., V KO 71/13, LEX nr 1400598).

Dlatego z wyżej wskazanych powodów o zasadności wniosku nie mogą decydować ustalenia poczynione w sprawie IV K .../05 ani forsowana przez obrońcę ocena przytoczonych w nim depozycji osobowych źródeł dowodowych, to jest A. Ł., P. O., E. T., M. G., L. C. i T. M. oraz (powołanego dopiero w uzasadnieniu wniosku) Z. D. Przypomnieć tu trzeba, że E. T. i M. G. nie zeznali odmiennie w sprawie IV K .../05 niż wyjaśnili w sprawie IV K .../96, to znaczy, nie twierdzili pierwotnie, że A. U. brał udział w rozboju, a następnie wykluczyli jego udział w tym przestępstwie. Nie są również nowym dowodem wyjaśnienia T. M. i Z. D., którzy w sprawie IV K .../05 nie przyznawali się do tego czynu i zostali od niego uniewinnieni, skoro nigdy, a więc i wcześniej, nie pomawiali A. U. o jego sprawstwo. Oferowana przez obrońcę wiedza P. O. i L. C. nie dotyczyła personalnego składu osób, które napadły na bank w Ż., na co słusznie zwrócono uwagę w odpowiedzi prokuratora na wniosek. Trafnie tam również wskazano na bezwartościowość depozycji A. Ł. ze sprawy IV K .../05 dla oceny, czy A. U. brał udział w przypisanym mu czynie oraz co do ilości współdziałających. Odesłać w tym względzie należy autora wniosku również do uzasadnienia postanowienia Sądu Najwyższego w sprawie III KO .../02, w której przesłuchano A. Ł. w trybie art. 97 k.p.k. w zw. z art. 546 k.p.k. i oddalono wniosek o wznowienie postępowania tego samego obrońcy. W obecnie rozpoznawanym wniosku ani w odpowiedzi obrońcy na stanowisko prokuratora Prokuratury Generalnej co do tego wniosku ograniczono się do polemiki z uzasadnieniem postanowienia w sprawie III KO .../02, wspartej sugestią, że sposób podziału łupu bez wątpienia świadczy o ilości osób współdziałających, oraz do powołania numerów kart ze sprawy IV K .../05, w której A. Ł. składa wyjaśnienia, ale nie wynika z nich żaden nowy fakt w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. (a więc wskazujący, że A. U. nie popełnił czynu). Jest za to w obu pismach procesowych obrońcy próba podważenia kluczowego dowodu obciążającego A. U. w postaci zeznań R. B., ale nie na podstawie depozycji świadka w sprawie IV K .../05 co do skazanego, lecz co do dwóch oskarżonych w tej sprawie. Wnioskodawca nie wskazuje więc nowych faktów z późniejszych zeznań R. B., które musiałyby dowodzić niewinności A. U..

Kilkakrotnie wspomniano już, że warunkiem wznowienia postępowania na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. jest wykazanie (we wniosku, a nie przez sąd)

istnienia **nowych** dowodów świadczących o tym, że skazany jest niewinny. Procedura przewidziana w art. 546 k.p.k. służy zaś sprawdzeniu, czy rzeczywiście są takie nowe dowody, a nie – ich poszukiwaniu. Procedura ta nie ma też na celu wykazywania, że sposób zabezpieczenia czy przeprowadzenia „starych” dowodów rzeczywiście był wadliwy lub nie uwzględniał nieznanych wówczas metod badań tych dowodów. Jest też wykluczone weryfikowanie ich przy pomocy środków nie stanowiących dowodów, takich jak załączone do wniosku opracowanie pt. „Ślady osmologiczne”, które nie pretenduje do źródła wiedzy kryminalistycznej („chodzi o przekazanie młodym policjantom ogólnego pojęcia o tego rodzaju śladach” – s. 5 – k. 25), nie bazuje na materiale dowodowym niniejszej sprawy ani tym bardziej, nie jest opinią. Żadnej wartości dowodowej, rzecz jasna, nie mają własne zastrzeżenia autora wniosku co do sposobu zabezpieczenia materiału porównawczego.

Nie odpowiada prawdzie twierdzenie z części wstępnej wniosku, że badania DNA przeprowadzone w sprawie IV K .../05 wykluczyły sprawstwo A. U. Przeczy temu już wywód zawarty w jego uzasadnieniu (s. 8 – 9) oraz „w odpowiedzi na stanowisko Prokuratury Generalnej”. Twierdzenia wnioskodawcy nawet nie uprawdopodobnia opinia biegłego z zakresu genetyki, złożona w sprawie IV K .../05. Biegły zastrzegł, że ze względu na znaczny upływ czasu nie jest możliwe uzyskanie pełnego profilu DNA skazanego i uniemożliwia to przeprowadzenie badań porównawczych w odniesieniu do osoby A. U. (k. 14632 akt IV K .../05). W żadnym zaś wypadku biegły nie stwierdził, że taki stan rzeczy upoważnia do przyjęcia, że badania serologiczne przeprowadzone w sprawie IV K .../96 (k. 669 – 670 akt IV K .../96) obarczone było wadą, a zabezpieczony materiał genetyczny wyklucza skazanego z kręgu potencjalnych sprawców rozboju w Ż. Wreszcie, odnosząc się do wniosku o sporządzenie opinii daktyloskopijnej w celu porównania śladów linii papilarnych skazanego z zabezpieczonymi na miejscu zdarzenia, to znów chodzi o niedopuszczalne w postępowaniu wznowieniowym prowadzenie postępowania co do istoty sprawy, a nie o czynności sprawdzające, o których mowa w art. 546 k.p.k. w zw. z art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k., pomijając już fakt, że negatywny wynik takiej opinii nie wykluczałby sprawstwa A. U., ale tylko nieujawnienie (niezabezpieczenie) jego śladów.

Z tych wszystkich względów oraz podzielając wywody zawarte w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2003 r. w sprawie III KO .../02 i w rzetelnej odpowiedzi prokuratora Prokuratury Generalnej na wniosek, orzeczono jak na wstępie, rozstrzygając o kosztach postępowania wznowieniowego na podstawie art. 639 k.p.k.

kc